Innspill til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan 2026 – 2029

Fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Nito og Juristforbundet.

Prosess

Hovedavtalens intensjon er om at tillitsvalgte skal involveres så tidlig som mulig i budsjettprosesser har ikke vært fulgt. Vi har kun fått informasjon den 04.11.25. i forkant av informasjonsmøtet opplevde vi flere lekkasjer både i media og bland ansatte som måtte lese om reduksjoner i sine stillinger i media. Nedleggelse av skole og barnehage. Det har ikke vært noen reel drøfting av budsjettforslagene.

Barnehage

Det er dessverre et faktum at barnehager har utfordringer med å beholde og rekruttere barnehagelærere og andre fagarbeidere. Det er på mange enheter store utfordringer med bemanning, og det forekommer dessverre ofte at barnehager må holde stengt deler av dagen på grunn av manglende personale. En konsekvens av lav bemanning og høyt sykefravær er stor slitasje og ekstra belastning på dem som er på jobb. Det er gjort undersøkelser som viser at barnehagelærere slutter hovedsakelig på grunn av stress, mangelfull bemanning, økte krav til dokumentasjon og dårlig tid til barna.

Sortland kommune bemanner sine barnehager i tråd med pedagog- og bemanningsnorm. Dette er en minstenorm, og fører dessverre ikke til at det er tilstrekkelig bemanning i hele barnehagens åpningstid. Det har vært bevilget ekstra millioner over statsbudsjettet med føringer om at disse skal brukes til økt bemanning i barnehagene. Sortland kommune valgte å ikke bruke sin del av disse midlene til økt bemanning i barnehagene for 2025. Disse midlene er videreført i forslaget til statsbudsjett for 2026, og vi forventer at politikerne tar ansvar og bruker midler tiltenkt økt bemanning til nettopp dette.

Vi registrerer at barnehage ikke er blitt prioritert i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026. Det er en forventet nedgang på 34 barn i barnehage fra 2025 til 2026, og dette er hovedårsaken til at det forventes en reduksjon på ca 4,6 millioner for barnehage i 2026. Dette vil ikke hjelpe på bemanningsutfordringene ute i barnehagene.

Det er også foreslått å flytte Eidsfjord barnehage fra Grendehuset til Paviljongen ved Holmstad skole. Vi stiller oss undrende og kritiske til den forventede besparelsen som ligger

til grunn for dette. Det må dokumenteres hvilke kostnader som er forventet med ombygging av paviljongen og opparbeidelse av uteområdet.

Jennestad barnehage er foreslått nedlagt fra 2027. Er det gjort undersøkelser som viser at det ikke er grunnlag for denne barnehagen i bygda? Et fortrinn med dagens struktur på barnehager er at småbarnsforeldre i Sortland har valgfrihet mellom små og store barnehager. Det er allerede to små barnehager som har lagt ned de senere år. Det er pr i dag 14 barn som har plass i barnehagen på Jennestad. Om det blir vedtatt nedleggelse fra 2027, hva vil skje med tilfanget av barn til barnehagen frem til da? Ingen foreldre ønsker vel å søke barna sine til en barnehage som de vet skal legges ned etter ett år? Vil det være grunnlag for drift med veldig få barn i barnehagen?

Grunnskole

Det er ifølge Utdanningsforbundet sine beregninger ikke korrekt at det forventes en nedgang 55 elever i grunnskolen i Sortland kommune til skoleåret 2026/2027, som det henvises til s 63 i budsjett og økonomiplan. Det går ut 143 elever på 10. trinn våren 2026. Det starter totalt 98 1. klassinger høsten 2026. Dette er en nedgang på 45 elever. Det betyr at det i Sortland kommune høsten 2026 vil være 1252 elever i grunnskolen inklusive Jennestad montessori-skole. Ved Jennestad Montessori er det 12 elever i 7. trinn som går over til SUS høsten 2026, mens det er 6 barn som har søkt plass til 1. trinn høsten 2026. Det betyr at elevtallet ved Jennestad Montessori endres fra 61 til 55 elever fra skoleåret 25/26 til 26/27.

Årstall	Antall elever totalt i Sortland	Antall privat Montessori	Antall elever i kommunal grunnskole	Endring fra 25/26 til 26/27 i kommunal grunnskole
25/26	1297	61	1236	
26/27	1252	55	1197	-39

Hvilke besparelser er det naturlig å forvente med en nedgang på 39 elever fra høsten 2026?

Hver elev i Sortland koster i snitt 140 000.- pr år ifølge tall fra oppvekst. Fra august beregner man besparelsen tilsvarer 5/12 av hele skoleåret.

Da blir regnestykket: 140 000.- x 39 x 5/12 = 2 275 000.-

- Dette tilsvarer en reduksjon på 7-8 årsverk fra august 2026. Dette er et stort kutt. Om alt tas ute i skolene ved å kutte i stillinger blant som møter barna i det daglige som lærere, barne- og ungdomsarbeidere og andre, vil det ha negative konsekvenser utover det som er forventet. 39 elever tilsvarer 3 lærerårsverk i ordinær undervisning med dagens lærertetthet i skolen. S 16 i *Kvalitetsmelding 2025 for skole og*

*barnehage: Sortlandsskolen sett under ett (1. – 10. trinn) har en **lærertetthet** i ordinær undervisning som er litt lavere enn den gjennomsnittlige lærertettheten nasjonalt, men likevel over normen.* Sortland har også en lærertetthet (14.4 barn pr lærer) som er lavere enn kostragruppe 8 (13,8 barn pr lærer), som er kommuner som er naturlig å sammenligne seg med.

I forslaget til budsjett er det foreslått et nedtrekk på 4 250 000.- fra høsten 2026. Dette tilsvarer en reduksjon fra skolestart i august på omtrent 14 årsverk. Om dette forslaget vedtas vil det gi alvorlige konsekvenser for alle elever og ansatte i grunnskolen i Sortland.

Vi forventer:

-Ingen reduksjon i driftsutgifter bygg. Kan ikke stenge eller skru ned temperatur om det blir noen færre elever. Ikke færre rektorer, assisterende rektorer, merkantilt ansatte, eller færre på administrasjon oppvekst. Kuttene ventes tatt hos dem som har den daglige kontakten med elevene.

- Samtidig meldes det fra skolene at det må forventes en økning av utgifter til elever med individuelt tilrettelagt opplæring og personlig assistent, s 61 i budsjett- og økonomiplan. Dette er lovpålagte oppgaver. Det betyr enda færre ressurser til andre oppgaver.

Konsekvenser:

- Vil ramme de svakeste elevene i størst grad.
- Det vil ikke være tilstrekkelige ressurser til å gi lovpålagt tidlig innsats til elever som står i fare for å bli hengende etter. Barn får ikke den hjelpen de har krav på.
- Større grupper.
- Sammenslåtte klasser.
- Mindre tid til hver elev.
- Større arbeidspress med færre ansatte.
- Høyt sykefravær blir enda høyere.
- Høye mobbetall. Det blir vanskeligere å avdekke mobbing, og følge opp tiltak.
- Høy grad av utenforskap er en utfordring som vil forsterkes.
- Skal vi ikke prioritere barn og unge? Det er jo dem som skal håndtere den varslede eldrebølgen. Vi trenger dem alle sammen.

  Bjørn Haugstad, leder av Fellesskoleutvalget, sa det treffende i presentasjonen av utvalgets arbeid for litt siden: «Skolen er en avgjørende bærebjelke i samfunnet. En krone klokt brukt i skolen er en svært samfunnsmessig god investering»

  Har vi råd til å la være å prioritere barn og unge?

Helse og Omsorg

Når det gjelder forslaget om å redusere SLT koordinator vil vi sterkt anbefale og ikke gjøre det. SLT koordinatoren driver et veldig viktig forebyggende arbeid blant barn og unge. Ei redusering av denne funksjonen kan gi uante konsekvenser fremover for barn og unge som vil bli dyrere for kommunen.

Vi vil uttrykke stor støtte til kommunedirektørens forslag om å fjerne demokratistøtten som ble innført i desember 24.

Forslaget om å redusere med 860.000 kr til dagaktivitetstilbudet demens støtter vi ikke. Dagaktivitetstilbudet gir tilbud til hjemmeboende personer med demens, noe som gjør at de kan bo hjemme lenger. Vi vil foreslå at beløpet som i dag brukes til demokratistøtte heller brukes til å opprettholde Dagaktivitetstilbudet slik det er i dag.

Teknisk og samfunnsutvikling

Vi er skeptiske til å fragmentere og overføre merkantile oppgaver og service/støtteoppgaver fra egne fagmiljø til den enkelte avdeling ute i organisasjonen. Flere områder har høyt press og etterslep, som blant annet medfører innkjøp av tjenester. Det vil være et paradoks at overbelastede avdelinger tilføres nye oppgaver uten at ressurser følger med, med sannsynlig konsekvens at utførelsen blir både mer kostbar og av lavere kvalitet. Vi støtter derfor ikke forslaget om fjerning av vakant stilling fakturering/sekretær med tilhørende reduksjon på 405.000 kroner.

Vi støtter heller ikke forslaget om å la stilling som eiendomsforvalter stå vakant i 2026. Sortland kommune er en stor grunneier, og det er vanligvis eiendomsforvalter som representerer kommunen som grunneier i alle de saker hvor kommunen er part eller nabo i forbindelse med oppmåling, nabovarsler, kjøp og salg av eiendom og i forbindelse med grunnerv, som er en del av mange utbyggings- og infrastrukturprosjekter. Det kreves spesifikk fagkompetanse for å ivareta kommunens rettigheter og forpliktelser som grunneier på en god måte.

Bortsett fra dette stiller vi oss bak kommunedirektørens formulering om at sektoren har nødvendig kompetanse, «om enn ikke tilstrekkelig for å dekke alle løpende oppgaver. Det arbeides fortløpende med å dekke avviket.» Viktigheten av god informasjon, innsynsløsninger og datakvalitet fremheves som grunnlag for videre utvikling. Dette stiller vi oss også bak, og mener at nøkkelen til å dekke *avviket* ligger i fortsatt satsing på egen kompetanse og kvalitet for å oppnå langsiktig effekt.